

I. ALAPOZÓ KÉPZÉS

1./ *Társadalmunk szerkezetének átalakulása. Mobilitási folyamatok, az egyenlőtlenség újratermelődése a rendszerváltozás utáni Magyarországon!*

Kornai János: Mit jelent a „rendszerváltás”? In: Kornai János: *Szocializmus, kapitalizmus, demokrácia és rendszerváltás*. Akadémia Kiadó, Budapest, 2007. 112-135.

Kolosi Tamás-Tóth István György: A rendszerváltás nyertesei és vesztesei – generációs oldalnézetből. Tíz állítás a gazdasági átalakulás társadalmi hatásairól. In: Kolosi Tamás-Tóth István György) *Társadalmi Ríport 2008*. TÁRKI Budapest, 2008. 15-65.

Ferge Zsuzsa (2010): A rendszerváltás előtti struktúrák és cselekvések. A rendszerváltás utáni struktúrák – egyéni cselekvők és makromozgások. In: Ferge Zsuzsa. *Társadalmi áramlatok és egyéni szerepek*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2010. 39-183.

2./ *A kulturális átörökítés mechanizmusa. Feladatmegosztás a család és az iskolarendszer között. Társadalmi pozíció és szerep: az 'öröklött' és 'elért' szerepek, szerepviselkedések történeti, társadalmi dinamikája, meghatározottsága*

Csburgó Bernadett-Megyesi G. Boldizsár: Családi döntések, Munkamegosztás és társadalomszerkezet. . In: Kovách Imre (szerk): *Társadalmi metszetek*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2006. 293-310.

Laki László: Az ifjúság a magyar társadalomban. In: Kovách Imre (szerk): *Társadalmi metszetek*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2006. 177-205.

Róbert Péter: Iskolai teljesítmény és társadalmi háttér nemzetközi összehasonlításban. In: Kolosi Tamás-Tóth István György-Vukovich György (szerk): *Társadalmi Ríport 2004*, Budapest, TÁRKI, 2004, 193-205.

Somlai Péter (1997): Bevezetés. I. rész. A kultúra átörökítése...In: Somlai Péter: *Szocializáció A kulturális átörökítés és a társadalmi beilleszkedés folyamata*. Corvina, Budapest. 13-53.

3./ *Ismertesse, hogy milyen kihívások érték a hagyományos struktúramodelleket a nyolcvanas években, és hogy milyen válaszkísérletek születtek ezzel kapcsolatban!*

Hradil, Stefan (1995 [1992]): Régi fogalmak és új struktúrák. Milió-, szubkultúra- és életstílus-kutatás a 80-as években. In *Társadalmi rétegződés*. Andorka Rudolf-Stefan Hradil-Jules Peschar (szerk.). Budapest: Aula, 347-387.

Vester, Michael (2009 [1998]): Osztálytársadalom osztályok nélkül. Az ipari társadalmi struktúra felbomlása vagy transzformációja? *Replika* (64-65): 79-113.

Éber Márk Áron (2008): Túl az élménytársadalmon? Avagy az élménytársadalom másfél évtizede. *Szociológiai Szemle* 18(1): 78-105.

4./ *Ismertesse a társadalmi tőke elméletét, összefüggését a társadalmi struktúrával, jellemezze továbbá a magyar társadalmat a társadalmi tőke szempontjából!*

Coleman, James S. (1998 [1988]): Társadalmi tőke az emberi tőke termelésében. In *Tőkefajták. A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája*. Lengyel György és

Szántó Zoltán (szerk.). Budapest: Aula, 11–43. Vagy: Coleman, James S. (1996 [1990]): Társadalmi tőke. In *A gazdasági élet szociológiája*. Lengyel György és Szántó Zoltán (szerk.). Budapest: Aula, 99–128.

Putnam, Robert D. (2006 [1995]): Egyedül tekézni: Amerika csökkenő társadalmi tőkéje. In *Gazdaságsszociológia. Szöveggyűjtemény*. Lengyel György és Szántó Zoltán (szerk.). Budapest: Aula, 207–219.

Balás Gábor, Csíste András, Szalai Ákos et al. (2009): *Jelentés a magyarországi kapitalizmus állapotáról 2008*. Budapest: Közjó és Kapitalizmus Intézet, 17–58.
Interneten: <http://kozjoeskapitalizmus.hu/files/kapjel2008.pdf>

Tóth István György et al. (2005): *Kockázat, bizalom és részvétel a magyar gazdaságban és társadalomban*. Budapest: Tárki. Interneten: <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a719.pdf>

5./ *A szociológia pozitivista/naturalista paradigmájának kritikája a simmeli szociológiában. Racionalitás és modernitás problematikája a klasszikus német szociológiában.*

Némedi Dénes (2005): *Klasszikus szociológia 1890–1945*. Budapest: Napvilág, 149–160.
Esetleg:

Felkai Gábor (2006, 2007): *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig. 1. kötet*. Budapest: Századvég, 172–190.

-Habermas, Jürgen: A cselekvésracionális aspektusai. In *Uő.: Válogatott tanulmányok*. Bp. Atlantisz 1994. 223-243. p.

Georg Simmel (2001 [1894]): A szociológia problémája. In *uő. Válogatott társadalomelméleti tanulmányok*. Budapest: Novissima, 5–26.

Georg Simmel (2004 [1900]): *A pénz filozófiája*. Budapest: Osiris, 536–594.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

-Felkai Gábor: *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig. 1. kötet*. Bp. Századvég 2006. 405-411. p.

-Felkai Gábor: *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig. 2. kötet*. Bp. Századvég 2007. 15-97. p.

-Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia (1890-1945)*. Bp. Napvilág 2005. 170-176. p., 182-199. p., 208-218. p.

6./ *A meadi szimbolikus interakcionizmus; az 'életvilág' fogalma és jellemzői a fenomenológiai szociológiában*

-Berger, Peter.-Luckmann, Thomas.: A valóság társadalmi felépítése. In *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. (Vál.: Hernádi Miklós). Bp. Gondolat 1984. 321-350. p.

-Mead, George Herbert: *A pszichikum, az én és a társadalom szociálbehaviorista szempontból*. Bp. Gondolat 1973. 318-353. p, vagy *Uő: A pszichikum, az én és a társadalom szociálbehaviorista szempontból*. In *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez. 2. kötet*. Felkai Gábor- Némedi Dénes- Somlai Péter (szerk.): Bp. Új Mandátum 2002. 258-271. p.

-Schütz, Alfred: A cselekvés köznapis és tudományos értelmezése. In *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. (Vál.: Hernádi Miklós). Bp. Gondolat 1984. 182-191. p.

-Schütz, Alfred.: -Luckmann, Thomas.: Az életvilág struktúrái. In *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. (Vál.: Hernádi Miklós). Bp. Gondolat 1984. 269-320. p.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

-Felkai Gábor: *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig*. 2. kötet. Bp. Századvég 2007. 460-487. p.

-Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia 1890-1945*. Bp. Napvilág 2005. 343-353. p., 429-443. p.

7./ *Komplex szociológiaelméleti megközelítések a II. világháború után: a cselekvés- és rendszerelmélet főbb kategóriái T. Parsons szociológiájában; rendszer és életvilág kapcsolata J. Habermas elméletében; az autopoietikus rendszerelmélet N. Luhmannál.*

-Habermas, Jürgen: *A kommunikatív cselekvés elmélete*. (I-II). (Vál.: Rényi Ágnes- Somlai Péter). Bp. ELTE é.n. 148- 215. p. vagy Uő.: *Rendszer és életvilág*. In *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*. 2. kötet. Felkai Gábor-Némedi Dénes-Somlai Péter (szerk.). Bp. Új Mandátum 2000. 498-568. p.

-Luhmann, Niklas: *Szociális rendszerek. Egy általános elmélet alapvonalai*. Bp. AKTI-Gondolat 2009. 15-26. p., 49-54. p., 76-84. p., 86-88. p., 233-241. p., 434-437. p., 491-497. p.

-Talcott Parsons *a társadalmi rendszerről*. Válogatás. (Vál.: Némedi Dénes). Bp. ELTE Szociológiai Intézet és Továbbképző Központ 1988. /Szociológiai Füzetek 45./ 84-109. p.

-*Válogatás Talcott Parsons cselekvéselméleti írásaiból*. (Vál.: Némedi Dénes). Bp. Művelődésügyi Minisztérium 1985. /Szociológiai Füzetek 38./ 17-28. p., 39-59. p.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

-Alexander, Jeffrey: *Szociológiaelmélet a II. világháború után*. Bp. Balassi 1996. 28-107. p.

-Balogh István- Karácsony András: *Német társadalomelméletek. Témák és trendek 1950-től napjainkig*. Bp. Balassi 2000. 336- 358. p., 294-323. p.

-Karácsony András-Tóth Benedek: Utószó. In *Luhmann, N.: Szociális rendszerek. Egy általános elmélet alapvonalai*. Bp. AKTI 2009. 515-529. p.

-Némedi Dénes: *Klasszikus szociológia 1890-1945*. Bp. Napvilág 2005. 555-559. p.

8./ *A két világháború közötti magyar szociográfia. (A szociográfia szerepe a társadalmi valóság megismerésében; a népi szociografikus szereptudat; a népi szociográfia által vizsgált fontosabb társadalmi problémák; falukutatók és szociográfusok; Rézler Gyula munkásszociográfiája).*

-A szociográfia fogalmáról. In *Szociológia 1972/2*. 240-246. p.

-Némedi Dénes: *A népi szociográfia 1930-1938*. Bp. Gondolat 1985. 18-24. p., 124-178. p.

-Rézler Gyula. Egy magyar textilgyár munkástársadalma. In *Rézler Gyula válogatott tanulmányai 1938-1944*. (Vál.: Tóth Pál Péter). Bp. Gondolat 2005. 47-92. p.

-Rézler Gyula: Falukutatók és szociográfusok. In *Rézler Gyula válogatott tanulmányai 1938-1944*. Bp. Gondolat 2005. 122-137. p., 149-153. p., 158-159. p.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

-Tóth Pál Péter: A szociológus Rézler Gyula. In *Rézler Gyula válogatott tanulmányai 1938-1944.* (Vál.: Tóth Pál Péter). Bp. Gondolat 2005. 9-22. p.

9./ *A globalizáció szociológiája. (A társadalom konténer elmélete, a transznacionális társadalmi terek; a világhozzá tartozó társadalom; a 'glokalizáció'; globalizált gazdagság-
lokalizált szegénység).*

-Beck, Ulrich: *A kockázat-társadalom. Út egy másik modernitásba.* Bp. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság- Századvég 2003. 25-74. p.

-Beck, Ulrich: *Mi a globalizáció ?* Szeged, Belvedere 2005. 25-75. p.

10./ *Ismertesse a strukturalizmus jellemzőit! Vázzon fel Pierre Bourdieu társadalomelméletének alapkategóriáit (mező, habitus, tőketípusok stb.), mutasson rá ezen fogalmak alkalmazására egy példán keresztül, továbbá világítson rá arra, hogy mely vonatkozásokban kapcsolódik Bourdieu a strukturalistákhoz, és melyek alapján különbözik tőlük!*

Bourdieu, Pierre (2002 [1994]): Társadalmi tér és szimbolikus tér. In uő. *A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről.* Budapest: Napvilág, 11–29.

Bourdieu, Pierre (2002 [1986]): A kulturális alkotások szociológiai vizsgálata érdekében. In uő. *A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről.* Budapest: Napvilág, 49–83.

Pierre Bourdieu (2000 [1983]): Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez. 1. kötet.* Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.). Budapest: Új Mandátum, 431–445. Vagy: *A társadalmi rétegződés komponensei.* Angelusz Róbert (szerk.). Budapest: Új Mandátum, 1999, 156–177.

Pierre Bourdieu (2000 [1992]): A mezők logikája. In *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez. 2. kötet.* Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.). Budapest: Új Mandátum, 418–430.

Lévi-Strauss, Claude: A struktúrafogalom az etnológiában. In *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez. 2. kötet.* Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.). Budapest: Új Mandátum, 384-417.